

ҚОНУНИ КОНСТИТУТСИОНИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН «ДАР БОРАИ МАҚОМОТИ МАҲАЛЛИИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ»

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2004, №5, мод. 339; с. 2006, №11, мод. 472; с. 2009, №12, мод. 814; с. 2010, №12, қ. 1, мод. 800; с. 2013, № 3, мод. 179, №7, мод. 500; с. 2017, №5, қ. 1, мод. 268, № 7, мод. 464; с. 2020, №1, мод. 1)

(Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21.11.2006, №211; аз 3.12.2009, №576; аз 29.12.2010, №653; аз 19.03.2013, №960; аз 22.07.2013, №1012; аз 30.05.2017, №1411; аз 19.07.2019, №1641, аз 2.01.2020, №1670; аз 17.12.2020, №1748)

Қонуни конститусионии мазкур тартиби ташкил, ваколат ва фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро танзим мекунад *(Қонунҳои конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411, аз 2.01.2020, №1670).*

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои асосие, ки дар Қонуни конститусионии мазкур истифода мешаванд *(Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411)*:

- мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ - мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ буда, дар доираи салоҳияти худ амал мекунад;

- мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ - Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз тарафи интихобкунандагони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия интихоб шуда, дар доираи ваколати худ масъалаҳои дорой аҳамияти маҳаллиро ҳал мекунад;

- иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия - шакли асосии фаъолияти мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ буда, ба воситаи он ваколати ин мақомот амалӣ мегардад;

- мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ - мақомоте, ки дар ҳудуди воҳидҳои маъмурию ҳудуди дахлдор иҷрои Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдори мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро таъмин менамоянд *(Қонунҳои конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411)*;

- Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мақоме, ки ҳокимияти иҷроияро дар ҳудуди

воҳидҳои маъмурию ҳудуди дахлдор амалӣ гардонида, ба мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ роҳбарӣ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);

- дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия - сохтори ёрирасон ва таъминкунандаи фаъолияти раис мебошад;

- сохтори маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия - воҳиди мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия буда, дар ҳудуди маъмурию ҳудуди дахлдор дар доираи ваколати худ вазифаҳои мақомоти иҷроияи марказиро амалӣ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);

- сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии тобеи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия - сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллие, ки дар сохтор ё нақшаи идоракунии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия қарор надошта, роҳбарони онҳо бевосита аз ҷониби раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- машварати назди раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия - мақоми машваратии ташкили кори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошад, ки барои баррасии масъалаҳои дахлдор даъват карда мешавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- вазифа - самти масъулияти мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошад;

- ваколати вогузоршаванда - ваколати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии болоӣ, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё дар асоси шартномаи тарафҳо ба ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор вогузошта мешавад;

- ваколати муштарақ - ваколате, ки барои иҷрои он Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дигар мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз як тараф ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор аз тарафи дигар масъулияти муштарақ доранд;

- ваколати истисноӣ - ваколате, ки тибқи қонун ба мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ тааллуқ дорад ва барои иҷрои он танҳо ин мақомот масъул мебошанд.

Моддаи 2. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мақомоти маҳаллии Ҳокимияти давлатӣ (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*)

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни конституционии мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ иборат мебошанд.

Мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия иборат мебошанд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии тобеи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ва сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия иборат мебошанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*).

Моддаи 4. Асосҳои иқтисодӣ ва молиявии фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Асосҳои иқтисодӣ ва молиявии фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро ташкил медиҳанд:

- буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия;
- молиявии коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия;
- манбаҳои дигаре, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд.

Моддаи 5. Принсипҳои фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба принсипҳои зерин асос меёбад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*):

- қонуният ва адолати иҷтимоӣ;
- ҳифзи ҳуқуқи озодаҳои инсон ва шаҳрванд;
- мутобиқати манфиатҳои маҳаллӣ ва умумидавлатӣ;
- ба таври демократӣ, ошкоро ва бо назардошти гуногунандешии сиёсӣ ҳал намудани масъалаҳо;
- масъулият барои натиҷаҳои фаъолияти худ дар назди аҳоли;

- изҳори иродаи аҳолӣ ба воситаи Маҷлиси вакилони халқи дахлдор;
- мустақилияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ҳалли масъалаҳои ваколати худ;
- ҳатмӣ будани иҷрои санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки дар доираи ваколаташон қабул шудаанд;
- дастаҷамъӣ будани фаъолияти мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- яккасардории фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ фаъолияти худро бо роҳи фароҳам овардани шароити мусоид барои аз ҷониби шаҳрвандон амалӣ намудани ҳуқуқҳои конституционии худ оид ба иштирок дар идоракунии корҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ анҷом медиҳанд.

Моддаи 6. Муносибати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бо мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои амалӣ намудани вазифаҳои онҳо мусоидат менамоянд ва тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо кӯмакҳои молиявӣ ва иқтисодӣ мерасонанд.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ метавонанд татбиқи баъзе ваколатҳои худро ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот вогузоранд.

БОБИ 2. ТАШКИЛ, ВАКОЛАТ ВА ФАЪОЛИЯТИ МАҚОМОТИ НАМОЯНДАГИИ МАҲАЛЛИИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 7. Тартиби ташкили Маҷлиси вакилони халқ

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро интихобкунандагони воҳидҳои маъмурию ҳудудии дахлдор дар асоси принципҳои умумӣ, баробар, мустақим, бо овоздиҳии пинҳонӣ ба мӯҳлати 5 сол интихоб мекунад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Ҳар як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз синни 18 қатъи назар аз миллат, наҷод, ҷинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи ийтимомӣ, таҳсил ва молу мулк метавонад вакили Маҷлиси вакилони халқи дахлдор интихоб шавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*).

Шумораи вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдорро Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи меъёрҳои зерин муайян мекунад:

- барои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят ва шаҳри Душанбе - то 70 нафар;

- барои шаҳр ва ноҳия - то 40 нафар;

Маҷлиси вакилони халқ дар сурати интихоб шудани на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии муқарраршудаи вакилони он ваколатдор мебошад.

Тартиби интихоби вакилони Маҷлиси вакилони халқро Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ» танзим менамояд.

Ҳангоми аз нав ташкилдиҳии (ҳамроҳшавии, муттаҳидшавии, табдилдиҳии, тақсимшавии ё ҷудошавии) воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ вакили Маҷлиси вакилони халқи ин воҳиди маъмурию ҳудудӣ вакили Маҷлиси вакилони халқи азнавташкилшудае мебошад, ки ба ҳайати он аксарияти интихобкунандагони вакил дохил мешаванд ва то оғози фаъолияти иҷлосияи даъвати нав ваколоти худро нигоҳ медорад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Моддаи 8. Ваколоти Маҷлиси вакилони халқ

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия чунин ваколат дорад:

- буҷети маҳаллиро қабул мекунад, ҳангоми зарурат ба он тағйиру иловаҳо ворид менамояд, иҷрои онро назорат намуда, ҳисоботи онро тасдиқ мекунад;

- роҳҳои инкишофи иқтисодию иҷтимоии маҳалро муайян намуда, барномаҳои рушди иқтисодӣ-иҷтимоии минтақаи дахлдорро тасдиқ ва иҷрои онҳоро назорат мекунад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*);

- андоз ва пардохти маҳаллиро мувофиқи қонун муқаррар мекунад;

- дар доираи қонун тарзи идора ва ихтиёрдорӣ моликияти коммуналии ҳудуди маъмурию ҳудудии дахлдорро муайян менамояд ва истифодаи самараноки онро назорат мекунад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);

- дар доираи ваколоти худ барномаҳои ҳифзи муҳити зист ва истифодаи оқилонаи сарватҳои табиӣ ҳудуди воҳиди маъмурию ҳудудии дахлдорро тасдиқ ва иҷрои онҳоро назорат мекунад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);

- дар доираи ваколоти худ барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳоли ва паст кардани сатҳи камбизоатиро тасдиқ ва иҷрои онҳоро назорат мекунад;

- дар доираи ваколоти худ муносибатҳои вобаста ба истифодаи об, замин ва дигар сарватҳои табииро тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим менамояд;

- Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро, ки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудааст, тасдиқ мекунад;

- ба Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия хангоми мавҷуд будани асос бо овоздиҳии пинҳонӣ ва бо тарафдории на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдор нобоварӣ изҳор намуда, ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи аз мансаб озод намудани ӯ масъала мегузорад (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- ҳисоботи роҳбарони сохтори маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия ва ташкилотҳои дахлдорро оид ба масъалаҳои, ки ба ваколати Маҷлиси вакилони халқ мансубанд, баррасӣ менамояд ва хангоми зарурат ба мақомоти дахлдор дар хусуси ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони мансабдори онҳо пешниҳод ирсол меорад;

- Дастури Маҷлиси вакилони халқро қабул ва ба он тағйиру иловаҳо ворид менамояд;

- бо пешниҳоди раиси Маҷлиси вакилони халқ комиссияҳои доимӣ, муваққатӣ ва мақомоти дигари Маҷлиси вакилони халқро таъсис медиҳад, низомномаи онҳоро тасдиқ мекунад, ҳаёти комиссияҳоро интиҳоб менамояд ва ҳисоботро оид ба фаъолияти онҳо мешунавад (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- ваколати вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдорро дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пеш аз мӯҳлат қатъ менамояд;

- санадҳои мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдори поёниро дар сурати ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат накардани бекор мекунад (*Қонунҳои конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010 №653, аз 30.05.2017, №1411*);

- мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарорҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ ё бекор мекунад (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*);

- тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таъмин ва ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд тадбирҳои зарурӣ меандешад (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*);

- дар доираи ваколати худ тибқи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон қоидаҳои муайян менамояд, ки барои вайрон намудани онҳо ҷавобгарии маъмуриӣ пешбинӣ карда мешавад (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- масъалаҳои тағйир додани сарҳади Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, таъсис ва барҳам додани воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ, муқаррар намудан ва ба ҷои дигар кӯчонидани маркази маъмурии онҳо, мансуб донишҷӯи маҳалҳои аҳолинишин ба категорияи шаҳрҳои тобеи ҷумҳуриӣ ва вилоят, шаҳрак ва

деҳа, номгузорӣ ва номивазкунии воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ ва маҳалҳои аҳолинишинро баррасӣ намуда, қарори худро ба мақомоти дахлдор пешниҳод менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.03.2013, №960, аз 30.05.2017, №1411*);

- лоиҳаи Нақшаи генералии шаҳр, маркази маъмурии ноҳия ва маҳалҳои аҳолинишинро баррасӣ менамояд, ки он мутобиқи талаботи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегардад, Нақшаи минтақавии тарҳрезии шаҳр, ноҳия ва Нақшаи умумии сохтмони маркази шаҳр, ноҳия, инчунин нақшаҳои муфассали банақшагирии маҳалро тасдиқ менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- шартномаҳо оид ба ваколатҳои вогузоршаванда (шартномаи маъмурӣ) ва муштарак, созишномаҳо доир ба муқаррар намудани муносибатҳо ва ба роҳ мондани ҳамкорӣ бо шаҳрҳои давлатҳои хориҷиро бо тартиби пешбининамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ ва ҷонибдорӣ менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- бо тартиби пешбининамудаи қонунгузорӣ нашрияти расмӣ ва дигар воситаҳои ахбори омма, инчунин сомонӣ мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро таъсис дода, тартиб, номгӯӣ маълумот ва масъалаҳои, ки мутобиқи талаботи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сомонӣ ҷойгир карда мешаванд, муайян менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- қарорҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар бораи ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани муовини яқум, муовинон, роҳбари дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, роҳбарони сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии тобеи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, роҳбарони дахлдори сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия тасдиқ менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- дигар ваколатҳоро, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд, амалӣ менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Моддаи 9. Санадҳои Маҷлиси вакилони халқ

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи ваколати худ қарор қабул мекунад.

Қарорҳои Маҷлиси вакилони халқ, ки дар ҳудуди дахлдор дорои хусусияти умумихатмӣ мебошанд, ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии

Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баҳисобгирии давлатӣ, санҷиш ва бақайдгирӣ фиристода мешаванд.

Тартиби интишори расмӣ ва мавриди амал қарор додани санадҳои Маҷлиси вакилони халқро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Иҷрои қарорҳои Маҷлиси вакилони халқ, ки дар доираи ваколатҳояш қабул шудаанд, дар ҳудуди дахлдор барои мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот, корхонаҳо, муассисаю ташкилотҳо, новобаста ба тобеияти идоравӣ, шакли ташкилию ҳуқуқӣ, мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ, шахсони мансабдор ва шахрвандон ҳатмӣ мебошанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*).

Маҷлиси вакилони халқ метавонад қарорҳои худро тағйир диҳад ва ё бекор кунад.

Дар сурати ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат накардани санадҳои Маҷлиси вакилони халқ онҳо аз тарафи ҳуди Маҷлиси вакилони халқ, мақомоти болоӣ ва ё суд бекор карда мешаванд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411*).

Маҷлиси вакилони халқ метавонад муроҷиатнома ва изҳороти қабул намояд.

Моддаи 10. Дастури Маҷлиси вакилони халқ

Тартиби гузаронидани иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, маҷлисҳои мақомоти онҳо, пешниҳод ва баррасии масъалаҳо, ташкил ва интихоби мақомоти Маҷлиси вакилони халқ, шунидани ҳисоботи онҳо, баррасии дархости вакилон, тартиби овоздиҳӣ ва дигар масъалаҳои ташкилиро дастури Маҷлиси вакилони халқи дахлдор муайян менамояд.

Моддаи 11. Шакли асосии фаъолияти Маҷлиси вакилони халқ

Шакли асосии фаъолияти Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия иҷлосия буда, дар он масъалаҳои баррасӣ мешаванд, ки ба ваколати Маҷлиси вакилони халқ дохиланд.

Чараёни иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ дар шакли протокол ба расмият дароварда шуда, ба он раисикунанда имзо мегузорад.

Моддаи 12. Тартиби даъвати иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ

Иҷлосияи якуми Маҷлиси вакилони халқи аз нав интихобшудаи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия на дертар аз як моҳи баъди интихоботи Маҷлиси вакилони

ҳалқ аз тарафи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия даъват карда мешавад.

Иҷлосияҳои Маҷлиси вакилони ҳалқ аз тарафи раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо дар як сол на камтар аз чор маротиба даъват карда мешаванд ва ҳангоми набудани онҳо иҷлосияҳои Маҷлиси вакилони ҳалқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияҳо аз тарафи яке аз муовинони онҳо, ки вакили ин Маҷлиси вакилони ҳалқ мебошад, даъват карда мешаванд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Иҷлосияи Маҷлиси вакилони ҳалқ метавонад бо ташаббуси на камтар аз се як ҳиссаи шумораи умумии вакилони он низ даъват карда шавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Қарор дар бораи даъвати иҷлосия на дертар аз 10 рӯзи то оғози баргузоршавии иҷлосия ва дар ҳолатҳои зарурӣ февран қабул карда шуда, ба маълумоти вакилон расонида мешавад.

Моддаи 13. Тартиби гузаронидани иҷлосияи Маҷлиси вакилони ҳалқ

Иҷлосияи Маҷлиси вакилони ҳалқро раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мекушояд ва ба он раисӣ мекунад. Ҳангоми набудани раис ба иҷлосия яке аз муовинони ӯ, ки вакили Маҷлиси вакилони ҳалқ мебошад, раисӣ мекунад. Дар ҳолати вакил набудани иҷроқунандаи вазифаи раис ва муовинони ӯ иҷлосияи Маҷлиси вакилони ҳалқро вакили синну солаш калонтарин мекушояд ва то интиҳоб шудани раиси Маҷлиси вакилони ҳалқ ба кори он раисӣ мекунад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*).

Дар иҷлосия аз ҳисоби вакилон котибот интиҳоб карда мешавад.

Аз рӯи масъалаҳои, ки дар иҷлосия баррасӣ мешаванд, Маҷлиси вакилони ҳалқ бо овоздиҳии ошкоро ё пинҳонӣ, бо тарафдорӣ аз нисф зиёди шумораи умумии вакилон қарор қабул мекунад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*).

Иҷлосияи Маҷлиси вакилони ҳалқ дар сурате ваколатдор ҳисобида мешавад, ки дар он на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи муқарраршудаи вакилон иштирок дошта бошанд.

Иҷлосия ба таври ошкоро гузаронида мешавад.

Дар ҳолатҳои зарурӣ бо қарори Маҷлиси вакилони ҳалқ мумкин аст иҷлосияи пӯшида низ гузаронида шавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Роҳбарони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, роҳбарон ва дигар шахсони мансабдори ташкилотҳои, ки дар ҳудуди маъмурию

худудии дахлдор чойгиранд, бо даъвати раиси Маҷлиси вакилони халқ ба иҷлосия ҳозир мешаванд ва дар ҳолати зарурӣ оид ба масъалаҳое, ки ба ваколлати Маҷлиси вакилони халқ дохиланд, ахборот медиҳанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Моддаи 14. Таъсис ва фаъолияти комиссияҳои доимӣ ва муваққатӣ

Маҷлиси вакилони халқ барои баррасии пешакии масъалаҳо ва ба иҷлосия манзур намудани онҳо, мусоидат ба татбиқи қарорҳои Маҷлиси вакилони халқ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон комиссияҳои доимӣ ва муваққатӣ таъсис медиҳад.

Маҷлиси вакилони халқ бо пешниҳоди раиси Маҷлиси вакилони халқ номгӯй ва шумораи ҳайати комиссияҳои доимӣ ва муваққатиرو муқаррар намуда, аз ҳисоби вакилон раис ва аъзои онҳоро интихоб менамояд. Вакили Маҷлиси вакилони халқ метавонад танҳо узви як комиссияи доимӣ бошад.

Комиссияҳои доимӣ дар назди Маҷлиси вакилони халқ масъул буда, ба он ҳисобот медиҳанд.

Ба ҳайати комиссияҳои доимӣ раиси Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия интихоб шуда наметавонад.

Комиссияҳои доимӣ ҳуқуқ доранд:

- ба Маҷлиси вакилони халқ ва раис оид ба рӯзномаи маҷлис ва дигар масъалаҳое, ки дар иҷлосия баррасӣ мешаванд, пешниҳод ирсол намоянд;

- оид ба масъалаҳое, ки дар иҷлосия баррасӣ мешаванд, хулоса диҳанд;

- дар иҷлосия мувофиқи ваколлаташон маъруза ва маърузаҳои иловагӣ кунанд;

- дар доираи ваколлаташон ба иҷлосия оид ба шунидани ҳисоботи роҳбарони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ пешниҳод манзур намоянд.

Комиссияҳои доимӣ метавонанд дигар вакилони Маҷлиси вакилони халқ, намояндагони мақомоти давлатӣ, ташкилотҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ҳизбҳои сиёсӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва инчунин шаҳрвандонро ба кори худ ҷалб намоянд.

Шахсони мансабдори сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои воқеъ дар худуди дахлдор бо тартиби муқарраргардида ӯҳдадоранд бо дархости комиссияҳои доимӣ, ки дар доираи ваколлаташон дода мешаванд, маълумоти заруриро пешниҳод намоянд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*).

Комиссияҳои доимӣ қарорҳои протоколӣ қабул менамоянд.

Маҷлисиҳои комиссияҳои доимӣ ҳангоми ҳозир будани аз нисф зиёди шумораи умумии аъзои он ваколатдор ҳисобида мешаванд.

Қарори протоколи комиссияҳои доимӣ бо тарафдории аксарияти аъзои ҳозирбудаи комиссия қабул карда мешавад.

Протоколи маҷлиси комиссияҳои доимӣ аз ҷониби раиси комиссия ба имзо мерасад.

Фаъолияти комиссияҳои доимиро низомномае, ки Маҷлиси вакилони халқ тасдиқ кардааст, ба танзим мебарорад.

Ҳангоми гузаронидани маҷлисиҳои якҷояи якҷанд комиссияҳои доимӣ протоколи онҳо аз ҷониби раисони комиссияҳои дахлдор имзо карда мешавад.

Дар ҳолатҳои зарурӣ дар доираи ваколати Маҷлиси вакилони халқ комиссияҳои муваққатӣ ташкил карда мешаванд.

Ҳайат, вазифаҳо, ваколат, мӯҳлати фаъолият ва ҳуқуқҳои комиссияҳои муваққатиرو Маҷлиси вакилони халқ ҳангоми таъсис додани онҳо муқаррар менамояд.

Комиссияҳои муваққатии Маҷлиси вакилони халқ оид ба масъалаҳои вобаста ба ваколати худ ҳулоса медиҳанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Моддаи 15. Вакили Маҷлиси вакилони халқ

(*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2.01.2020, №1670*).

Вакили Маҷлиси вакилони халқ намояндаи ваколатдори аҳолии ҳудуди дахлдор буда, тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ интихоб шудааст.

Вакили Маҷлиси вакилони халқ дар асоси санадҳои қонунгузорӣ, дастури Маҷлиси вакилони халқи дахлдор, қарорҳои Маҷлиси вакилони халқи дахлдор, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва барномаҳои пешазинтихоботӣ фаъолият карда, ҳуқуқ дорад фикри худро озодона изҳор намояд, зимни баррасии масъалаҳо ва қабули қарорҳо мувофиқи ақидаҳои худ овоз диҳад.

Вазъи ҳуқуқии вакили Маҷлиси вакилони халқ, инчунин ҳолатҳои пеш аз муҳлат қатъ намудани ваколати ӯро Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи вазъи ҳуқуқии вакили Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия» муайян менамояд.

Моддаи 16. Асосҳои қатъи ваколати Маҷлиси вакилони халқ

Ваколати Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар рӯзи оғози фаъолияти Маҷлиси вакилони халқи даъвати нав қатъ мегардад.

Маҷлиси вакилони халқ пеш аз мӯҳлат аз тарафи Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои зерин пароканда карда мешавад:

- мунтазам, яъне дар давоми як сол зиёда аз як маротиба иҷро накардани талаботи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо пешниҳоди Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонунҳои конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411*);

- агар Маҷлиси вакилони халқи аз нав интихобшуда дар давоми як моҳи баъди ифтитоҳи иҷлосияи якумаш мақомоти худро ташкил карда натавонад;

- баргузор нашудани иҷлосия дар давоми ду моҳ, бинобар ҳозир нашудани шумораи зарурии вакилон;

- ҳангоми азнавташкилдиҳии (ҳамроҳшавии, муттаҳидшавии, табдилдиҳии, тақсимшавии, ҷудошавии) воҳиди маъмурию ҳудудии дахлдор (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Ваколати Маҷлиси вакилони халқ пеш аз мӯҳлат дар сурати ихтиёран пароканда шудани он низ қатъ мегардад, агар қарор оид ба ин масъала бо тарафдорӣ на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилони Маҷлиси вакилони халқ қабул шуда бошад.

Моддаи 17. Таъмини фаъолияти ташкилӣ ва моддию техникии Маҷлиси вакилони халқ

Хизматрасонии ташкилӣ, моддию техникиӣ ва дигар намуди хизматрасонӣ ба фаъолияти Маҷлиси вакилони халқ ва мақомоти он, мусоидат ба вакилони халқ дар иҷрои ваколатҳои худ аз ҷониби дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия сурат мегирад.

Хароҷот барои таъмини Маҷлиси вакилони халқ дар буҷети маҳаллии дахлдор дар сатри алоҳида нишон дода мешавад.

БОБИ 3. ВАКОЛАТ ВА ФАЪОЛИЯТИ РАИСИ ВИЛОЯТИ МУХТОРИ КӢХИСТОНИ БАДАХШОН, ВИЛОЯТ, ШАҲРИ ДУШАНБЕ, ШАҲР ВА НОҲИЯ

Моддаи 18. Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ҳокимияти иҷроияро дар маҳал амалӣ менамояд, мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро дар воҳидҳои маъмурию ҳудудии дахлдор сарварӣ мекунад (*Қонунҳои*

конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576; аз 30.05.2017, №1411).

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд ва ба тасдиқи Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод мекунад.

Агар Маҷлиси вакилони халқи дахлдор раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ накунад, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ўро такроран ба Маҷлиси вакилони халқ барои тасдиқ пешниҳод намояд ё шахси дигарро ба ин вазифа таъин намуда, барои тасдиқ ба Маҷлиси вакилони халқ пешниҳод намояд.

Агар Маҷлиси вакилони халқи дахлдор аз вазифа озод намудани раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ накунад, масъала такроран барои тасдиқ пешниҳод карда мешавад.

Агар шахс вакили Маҷлиси вакилони халқи дахлдор набошад, ў иҷроқунандаи вазифаи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия таъин карда мешавад ва баъди вакил интихоб шуданаш бо тартиби муқаррарнамудаи ҳамин модда ба ин вазифа таъин ва барои тасдиқ пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 19. Санадҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи ваколати худ қарор ва амр қабул мекунад.

Санадҳои меъёрии ҳуқуқии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар шакли қарор қабул карда мешаванд.

Қарорҳои хусусияти фардӣ ва ташкилии амридӣ дошта, инчунин амрҳои раис санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ намебошанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*).

Санадҳои меъёрии ҳуқуқии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия бояд ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баҳисобгирии давлатӣ, санҷиш ва бақайдгирӣ фиристода шаванд.

Тартиби интишори расмӣ ва мавриди амал қарор додани санадҳои раисро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Иҷрои санадҳои дар доираи ваколати худ қабулкардаи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳудуди маъмурию ҳудудии дахлдор ҳатмӣ мебошад

(Қонунҳои конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411).

Раис метавонад санадҳои худро тағйир диҳад ва ё бекор кунад.

Санадҳои раис аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, раиси болоӣ, худи раис, Маҷлиси вакилони халқи дахлдор, инчунин аз тарафи суд дар сурати ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат накардани он пурра ё қисман бекор карда мешавад *(Қонунҳои конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411).*

Моддаи 20. Ваколати раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия чунин ваколат дорад:

- иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқро даъват менамояд ва ба он раисӣ мекунад;

- ба корҳои тайёрии гузаронидани иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ роҳбарӣ мекунад, рӯзномаи иҷлосияро тартиб медиҳад;

- риояи дастури Маҷлиси вакилони халқро таъмин менамояд;

- фаъолияти комиссияҳои доимии Маҷлиси вакилони халқро ҷамоҳанг месозад;

- ба қарорҳо, протоколҳо ва санадҳои дигари Маҷлиси вакилони халқ имзо мегузорад;

- лоиҳаи буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро барои қабул ба Маҷлиси вакилони халқ пешниҳод менамояд, пас аз қабул иҷрои онро таъмин менамояд, оид ба он ҳисобот медиҳад;

- барои тасдиқи Маҷлиси вакилони халқ барномаҳои тараққиёти иҷтимоию иқтисодии минтақа ва барномаҳои мақсадноки минтақавиро пешниҳод менамояд ва оид ба иҷрои онҳо дар иҷлосия ҳисобот медиҳад *(Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653)*;

- дар доираи ваколати худ оид ба таҳкими тартиботи ҳуқуқӣ ва пурзӯр намудани мубориза бар зидди ҷинояткорӣ, таъмини амнияти шаҳрвандон, ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои онҳо чораҳо меандешад, ҳангоми рӯй додани офатҳои табиӣ, эпидемия ва дигар ҳолатҳои фавқулодда тадбирҳои заруриро амалӣ мегардонад;

- мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳифзи саломатии аҳоли, таъмини кӯмаки тиббию санитарӣ, беҳбудии санитарияу эпидемиологии аҳоли тадбирҳо меандешад;

- Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар доираи салоҳиятҳои худ дар хорича, дар муносибат бо мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ҳизбҳои сиёсӣ, ташкилотҳо ва шаҳрвандон намояндагӣ мекунад;

- лоиҳаи Нақшаи генералии шаҳр, маркази маъмурии ноҳия ва маҳалҳои аҳолинишин, Нақшаи минтақавии тарҳрезии шаҳр, ноҳия ва Нақшаи умумии сохтмони маркази шаҳр, ноҳия, инчунин нақшаҳои муфассали банақшагирии маҳалро ба баррасии Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- ба баррасии роҳбарони мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия дар бораи фаъолияти сохтори маҳаллии онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар сурати иҷро накардани талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия пешниҳод манзур менамояд. Агар сохтори маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия камбудихоро бартараф накунад, хулосаи дахлдори худро ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

- дар бораи бо мукофотҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз гардонидан бо тартиби муқарраркардаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод ирсол менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- мувофиқи сохтори намунавии тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори дастгоҳи раисро тасдиқ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- дар доираи шумораи ниҳоии хизматчиёни давлатии муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қадвали воҳидҳои кории дастгоҳи раис ва сохторҳои дахлдори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро, ки аз буҷети маҳаллӣ маблағгузори карда мешаванд, тасдиқ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- муовини яқум ва муовинони худро дар доираи лимити шумораи умумии муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо розигии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд;

- роҳбари дастгоҳи раис ва кормандони дастгоҳро тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- роҳбарони корхонаҳо, ташкилотҳо ва муассисаҳо, ки ба моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия асос ёфтаанд, ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд;

- хорич карда шуд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22.07.2013, №1012*);

- хориҷ карда шуд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22.07.2013, №1012*);

- моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар доираи ваколати худ идора менамояд;

- дар давоми сол на камтар аз як маротиба ба Маҷлиси вакилони халқ дар бораи иҷрои барномаҳои тараққиёти иҷтимоию иқтисодии ҳудуди дахлдор, барномаҳои мақсадноки минтақавӣ ҳолати хоҷагидорӣ, истифода ва идораи объектҳои моликияти коммуналии дахлдор ҳисобот медиҳад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*);

- ба Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар бораи бекор кардани санадҳои Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолиф мебошанд, пешниҳод манзур менамояд (*Қонунҳои конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411*);

- иҷрои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои яқояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро таъмин менамояд (*Қонунҳои конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411*);

- дар доираи ваколатҳои худ ва талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқан ба ҳисобгирии воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ, маҳалҳои аҳолинишини ҳудуди дахлдор ва бақайдгирии мақомоти худфаъолияти ҷамъиятиро таъмин менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаҳои оид ба заминро ҳал менамояд;

- назорати истифодаи табиат, сохтмон ва азнавсозии иншоотҳои ҳифзи табиатро таъмин менамояд;

- ташкилотҳо, муассисаҳо ва корхонаҳои давлатиеро, ки ба моликияти коммуналии дахлдор асос ёфтаанд, бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ва барҳам медиҳад;

- тартиби ташкил ва фаъолияти машварати назди Раисро бо риояи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*);

- дар доираи ваколоти худ барои пешбурди фаъолият, ҳамчунин омода намудани масъалаҳо барои баррасӣ, татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон комиссияҳоро таъсис дода, ҳайат ва мӯҳлати фаъолияти онҳоро тасдиқ ва ваколоти онҳоро муайян менамояд;

- қабули шаҳрвандонро ба роҳ мемонад, арзу шикоят ва таклифҳои онҳоро, инчунин муроҷиати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро мутобиқи талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);

- дигар ваколатҳоеро, ки ҳамин Қонуни конституционӣ, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардаанд, амалӣ менамояд.

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия оид ба масъалаҳои ваколоти худ дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти болоӣ ва Маҷлиси вакилони халқи дахлдор ҳисоботдиҳанда ва масъул мебошад.

Моддаи 20¹. Тартиби ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22.07.2013, №1012*)

Роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз буҷети маҳаллии дахлдор маблағгузорӣ мешаванд, *ба истиснои соҳаи маориф*, аз тарафи раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия бо розигии хаттии роҳбарони мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда шуда, қарорҳои қабулшуда барои тасдиқ ба Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод карда мешаванд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17.12.2020, №1748*).

Роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз буҷети ҷумҳуриявӣ маблағгузорӣ карда мешаванд, аз тарафи роҳбарони мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ бо розигии хаттии раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда шуда, қарорҳои қабулшуда барои тасдиқ ба Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод карда мешаванд. Муқаррароти мазкур барои ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва ҳарбӣ, инчунин судяҳо, прокурорҳо, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани онҳо тартиби дигарро муайян намудааст, татбиқ намегардад.

Тартиби баррасии масъалаҳои ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22.07.2013, №1012*).

Моддаи 21. Ваколати дигари Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят ва шаҳри Душанбе

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят ва шаҳри Душанбе ҳамчунин ваколатҳои зерин дорад (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*):

- ба фаъолияти раисони шаҳрҳо ва ноҳияҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе роҳбарӣ менамояд;
- санадҳои раисони шаҳр ва ноҳияи дахлдорро, ки ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолиф мебошанд, бекор менамояд (*Қонунҳои конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653; аз 30.05.2017, №1411*);
- татбиқи баъзе ваколатҳои худро ба раисони шаҳрҳо ва ноҳияи дахлдор вогузор менамояд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Моддаи 22. Асосҳои аз вазифа озод намудани раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳолатҳои зерин аз вазифа озод карда мешавад:

- дар асоси аризаи ӯ оид ба истеъфо рафтан;
- эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳалномаи суд дар бораи маҳдуд намудани қобилияти амал ё ғайри қобили амал эътироф шудани ӯ (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);
- эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукми айбдоркунандаи суд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);
- мунтазам иҷро накардани ўҳдадориҳои хизматӣ;
- қатъи шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соҳиб шудан ба шаҳрвандии давлати дигар (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);
- дигар асосҳои муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар дигар ҳолатҳо низ раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро аз вазифа озод намояд.

Моддаи 23. Дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Таъминоти иттилоотию таҳлилӣ, ташкилию ҳуқуқӣ, молиявӣ ва моддию техникаи фаъолияти раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони

Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз тарафи дастгоҳи раис амалӣ карда мешавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*).

Дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз тарафи раис ташкил ва тағйир дода мешавад.

Низомнома ва сохтори намунавии дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*).

Низомномаи дастгоҳ, сохтор ва ҷадвали воҳидҳои кории онро раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мувофиқи низомнома ва сохтори намунавии тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи шумораи ниҳоии хизматчиёни давлатии муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*).

Маблағгузори дастгоҳ аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ сурат мегирад.

БОБИ 4. АСОСҲОИ ИҚТИСОДӢ ВА МОЛИЯВИИ ФАЪОЛИЯТИ МАҚОМОТИ МАҲАЛЛИИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 24. Манбаъҳои иқтисодии фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Манбаъҳои иқтисодии фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро замин, сарватҳои зеризаминӣ, об, ҷангал, олами набототу ҳайвонот ва дигар боигарӣҳои табиӣ, ки дар воҳидҳои маъмурию ҳудудии дахлдор воқеанд, ҳамчунин моликияти коммуналӣ ва дигар шаклҳои моликият низ, ки сарчашмаи даромади мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва қонеъ гардонидани талаботи иҷтимоию иқтисодии аҳолии воҳидҳои маъмурию ҳудудии дахлдор мебошанд, ташкил медиҳанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Моддаи 25. Моликияти Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Ба моликияти Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия объектҳои дохил мешаванд, ки тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо дода шудаанд. Ба моликияти Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ҳамчунин маблағҳои буҷетӣ, объектҳои инфрасохторҳои маҳаллӣ, муассисаҳои маориф, тандурустӣ, таъминоти иҷтимоӣ, илм ва фарҳанг ва объектҳои дигар, ки аз ҳисоби маблағҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон,

вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, аз ҷумла дар асоси саҳмгузорӣ сохта ва харида шудаанд, ё аз сарчашмаҳои дигар ройгон дода шудаанд, дохил мешаванд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*);

Номгуи объектҳои моликияти коммуналро Маҷлиси вакилони халқ тасдиқ менамояд, ба он тағйирот ворид намуда, ҳисоботи роҳбарони корхонаҳоеро, ки ба моликияти коммуналӣ асос ёфтаанд, оид ба истифодаи онҳо мешунавад.

Моддаи 26. Идораи объектҳои моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Объектҳои моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро Маҷлиси вакилони халқ ва раиси дахлдор мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколати худ идора мекунанд. Объектҳои мазкур бо мақсади хизматрасонии самаранок ба аҳоли ва рушди иқтисодию иҷтимоии худуди дахлдор истифода мешаванд.

Тартиби хусусигардонии моликияти коммуналро санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамоянд.

Тартиби аз моликияти коммуналӣ ба моликияти ҷумҳуриявӣ ва ё аз моликияти ҷумҳуриявӣ ба моликияти коммуналӣ гузаронидани молу мулкро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Аз моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба моликияти коммуналии дахлдори дигар гузаронидан дар асоси қарорҳои мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор амалӣ карда мешавад.

Майлисиҳои вакилони халқ, раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо, корхона, муассиса ва ташкилотҳои давлатӣ ҳуқуқ надоранд молу мулке, ки моликияти коммуналӣ мебошанд, ба моликияти шахсони воқеъ ва шахсони ҳуқуқии ҷайридавлатӣ ройгон диҳанд, агар тартиби дигарро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян накарда бошад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*).

Моддаи 27. Фаъолияти иқтисодии хориҷии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Фаъолияти иқтисодии хориҷии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат гирифта, ин мақомот барои вусъат додани фаъолияти иқтисодии хориҷии корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва иттиҳодияҳои онҳо, ки дар воҳидҳои маъмурию худудии дахлдор ҷойгиранд, инкишофи иқтисодии содиротӣ, зиёд намудани истеҳсоли маҳсулот, иҷрои кор ва

хизматрасонии ба рақобат тобовар мусоидат менамоянд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи ваколати худ дар ин самт ҳуқуқ доранд:

- бо шарикони хориҷии худ барои хариду фурӯши маҳсулот, иҷрои кор ва хизматрасонӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон созишнома банданд;
- ба ташкили корхонаҳои муштарак мусоидат намоянд;
- мутобиқи тартиби муқарраркардаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон савдои наздисарҳадӣ ташкил намоянд;
- дигар намудҳои фаъолиятро мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба фаъолияти иқтисодии хориҷӣ амалӣ намоянд.

Моддаи 28. Муносибати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба объектҳои моликияти ҷумҳуриявӣ

Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳудуди воҳидҳои маъмурию ҳудудии дахлдор ба ҷойгиркунии мақсадноки объектҳои истехсолӣ ва иҷтимоӣ, таъсиси инфрасохторҳои дахлдор, истифодаи самараноки захираҳои табиӣ ва меҳнатӣ, ҳифзи муҳити зист ва соҳаҳои дигар, ки моликияти ҷумҳуриявӣ мебошанд, тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон назорат мекунанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*).

Моддаи 29. Моликияти муштаракӣ мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дорои моликияти муштарак бошанд ва дар идоракунии он иштирок намоянд.

Моддаи 30. Манбаъҳои молиявии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Манбаъҳои молиявии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз инҳо иборатанд:

- маблағҳои буҷети маҳаллӣ;
- маблағҳои ғайриандоз ва фондҳои мақсадноки давлатӣ;
- даромад аз буҷети болоӣ дар шакли кӯмаки молиявии беподош (дотатсия);
- мусоидати молиявӣ (субвенсия) аз буҷети болоӣ;
- қарзи буҷетӣ аз буҷети болоӣ;
- маблағҳои хайрия;
- қоғазҳои қиматнок, бурднок ва музоядаҳои маҳаллӣ;
- даромад аз чорабиниҳои оммавӣ варзишӣ ва фарҳангӣ;
- дигар манбаъҳои маҳаллӣ, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд.

Манбаъҳои молиявии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар асоси шартномавӣ бо манбаъҳои молиявии дигар вилоятҳо, шаҳрҳо, ноҳияҳо, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои маблағҷудокунӣ ба барномаҳои муштарак, аз ҷумла барои иҷрои барномаҳои тараққиёти байниҳудудӣ муттаҳид кардан мумкин аст.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатии наздисарҳадӣ метавонанд бо мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии минтақаҳои наздисарҳадии давлатҳои ҳаммарз тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалӣ намудани барномаҳои муштарак, аз ҷумла барномаҳои тараққиёти байнисарҳадӣ манбаъҳои молиявиашонро муттаҳид гардонанд.

Моддаи 31. Даромадҳои буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Қисми даромади буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз ҳисоби даромадҳои андоз ва ғайриандоз, инчунин аз воридоти маблағ аз ҳисоби андозу пардохтҳои танзимкунанда иборат мебошад.

Ба даромадҳо аз андоз дохил мешаванд:

- андозҳои маҳаллӣ, ки номгӯи онҳоро санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудаанд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3.12.2009, №576*);

- даромад аз андозу пардохтҳои танзимкунанда мувофиқи тартибе, ки қонун дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли навбатии молиявӣ муқаррар кардааст;

- боҷи давлатӣ, ба истиснои боҷи давлатие, ки мувофиқи қонун дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли навбатии молиявӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ ворид карда мешавад;

- дигар манбаъҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд.

Ба даромадҳои ғайриандоз дохил мешаванд:

- даромад аз буҷети ҷумҳуриявӣ дар шакли кӯмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия), қарзи буҷетӣ ё дар шакли дигар;

- даромад аз хизмати пулакие, ки мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳои идории буҷетӣ мерасонанд;

- воридоти маблағ аз ҳисоби татбиқи чораҳои маҷбуркунӣ барои вайронкунии қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи молияи давлатӣ, аз ҷумла ҷарима, пушаймона (пеня), ҷубронпулӣ ва ғайра;

- хайрияҳои ихтиёрии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- даромад аз гузаронидани ҳашарҳо;

- даромад аз қоғазҳои қиматнок, бурднок ва музоядаҳои маҳаллӣ;

- даромад аз молу мулк, ки моликияти коммуналии ноҳия ва шаҳр мебошад ё дар идораи хоҷагии онҳо қарор дорад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*).

Маҷлиси вакилони халқи шаҳр ва ноҳия ҳуқуқ дорад ба гурӯҳҳои алоҳидаи андозсупорандагон барои супоридани андоз, боқ ва пардохтҳои маҳаллие, ки ба буҷети маҳаллии дахлдор ворид мегарданд, тибқи санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёзҳо муқаррар намояд.

Моддаи 32. Хароҷоти буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ танҳо хароҷоти зерин маблағгузори мешавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.05.2017, №1411*)

- таъмини фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- ташаккули моликияти коммуналии воҳиди маъмурию ҳудудӣ дахлдор ва идоракунии он;
- таъсис, таъмини фаъолият ва инкишофи муассисаҳои маориф, тандурустӣ, фарҳанг, варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ, воситаҳои ахбори омма ва нашрияҳо, дигар муассисаҳои, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;
- инкишофи хоҷагии манзилию коммуналӣ;
- сохтмони роҳ ва нигоҳдории роҳҳои, ки аҳамияти маҳаллӣ доранд;
- ободонӣ ва кабудизоркунии дар маҳал;
- ташкили истифода ва коркарди партовҳои рӯзгор;
- таъмини хизматрасонии нақлиётӣ ба аҳоли ва муассисаҳои, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;
- ҳифзи муҳити зист дар маҳал;
- амалигардонии барномаҳои рушди иқтисодию иҷтимоии минтақа (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*);
- хизматрасонии қарзии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва пардохти онҳо;
- кӯмаки молиявии беподош ба аҳоли;
- барои иҷро намудани вазифаҳои дигар, аз ҷумла вазифаҳои умумидавлатие, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*);
- гузаронидани интихоботи мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ.

Маблағгузори фаъолияти дигари мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва хароҷоти дигар, ки ба масъалаҳои аҳамияти маҳаллидошта мансубанд, аз ҷониби мақомоти маҳаллии намояндагии ҳокимияти давлатӣ мутобиқи гурӯҳбандии буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда мешаванд.

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар давраи байни иҷлосияҳо ба захираҳои озоди молиявии буҷет, ки нисбати буҷети тасдиқшуда ба андозаи назиёда аз даҳ фоизро ташкил медиҳад, ихтиёрдорӣ намуда, қарорҳои худро ба Маҷлиси вакилони халқ барои тасдиқ пешниҳод мекунад. Агар захираҳои озоди молиявии буҷет зиёда аз даҳ фоизи буҷети тасдиқшударо ташкил диҳанд, дар он сурат ба Маҷлиси вакилони халқ лоиҳаи тағйири иловаҳо ба буҷети маҳаллиро пешниҳод менамояд.

Хароҷоти якҷояи буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ва буҷети ҷумҳуриявӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои соли навбатии молиявӣ амалӣ карда мешавад.

Моддаи 33. Фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия метавонад дар доираи буҷети тасдиқкардашуда фонди захиравии раисро дар ҳаҷми 0,5 фоиз аз ҳаҷми даромади умумии буҷети дахлдори маҳаллӣ таъсис диҳад ва ба таркиби хароҷоти он дохил намояд.

Раис ба фонди захиравӣ ихтиёрдорӣ намуда, дар бораи хароҷоти он ба Маҷлиси вакилони халқ ҳисобот медиҳад.

Истифодаи маблағҳои фонди захиравии раис тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 34. Ҳуқуқҳои буҷетии Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар шакли қарори Маҷлиси вакилони халқ дахлдор таҳия ва дар иҷлосияи он қабул карда мешавад.

Таҳияи лоиҳаи буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мутаносибан аз тарафи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ташкил карда мешавад (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.12.2010, №653*).

Лоиҳаи буҷет аз рӯи манбаҳои даромад ва самтҳои хароҷот мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

Буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия имкон дорад бо барзиёдӣ (профитсид) таҳия ва тасдиқ карда шавад.

Маблағгузории мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ҳаҷме, ки буҷетҳои маҳаллӣ ва ҷумҳуриявӣ муқаррар намудаанд, сурат мегирад.

Хароҷотро барои нигоҳдории мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ Маҷлиси вакилони халқи дахлдор муқаррар менамояд.

Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи ваколоти худ ҳангоми иҷрои буҷет барои таъмини тавозуни он масъул мебошанд.

БОБИ 5. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 35. Шикоят намудан ба суд оид ба санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонанд тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба суд оид ба санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ шикоят намоянд (*Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*)

Моддаи 36. Баррасии эътирози прокурор оид ба санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Санадҳои Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз рӯи онҳо прокурор эътироз баён кардааст, дар иҷлосияи он баррасӣ карда мешаванд. Дар сурати қонен нагардидани эътирози прокурор аз тарафи Маҷлиси вакилони халқ прокурор метавонад ба мақомоти намояндагии болоӣ ё суд муроҷиат намоянд.

Санадҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз рӯи онҳо прокурор эътироз баён кардааст, аз ҷониби раиси дахлдор баррасӣ карда мешаванд. Дар сурати қонен нагардидани эътироз прокурор метавонад ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатии болоӣ, ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё суд муроҷиат намоянд.

Моддаи 37. Мӯҳлати баррасии пешниҳоди Маҷлиси вакилони халқ ва раис нисбат ба роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия

Пешниҳоди Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия нисбат ба роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия оид ба иҷро накардани талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар мӯҳлати як моҳ баррасӣ мегардад.

Агар мақомоти болоӣ ё марказии ҳокимияти иҷроия дар мӯҳлати як моҳ пешниҳоди мазкурро баррасӣ накунад, Маҷлиси вакилони халқ ё

раис метавонанд ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд.

Моддаи 37¹. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни конституционии мазкур (*Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19.07.2019, №1641*;

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни конституционии мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 38. Аз эътибор соқит донистани санадҳои қонунгузорӣ

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи худидораи маҳаллӣ ва хоҷагии маҳаллӣ» аз 23 феввали соли 1991 (Ведомостҳои Совети Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1991, №8, мод. 144; №15, мод. 254; соли 1992, №5, мод. 71; №10, мод. 152; соли 1993, №17, 18, мод. 373), Қонуни конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо» аз 1 декабри соли 1994 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1994, №23,24, мод. 448; соли 1998, №10, мод. 113) аз эътибор соқит дониста шаванд.

Моддаи 39. Тартиби мавриди амал қарор додани қонуни конституционии мазкур

Қонуни конституционии мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе
17 майи соли 2004, №28